

V Bystřici nad Olší, v jedné z nejvýchodnějších obcí naší vlasti, žije Tatjana Hečková, rodným jménem Tatjana Alexandrovna Stulikovova. Narodila se 13. března 1939 v Leningradu. Zde se svojí maminkou a sourozenci prožila hrozná chvíle blokády Leningradu, bombardování, nedostatku potravin, silných mrazů a také nemocí a úmrtí.

Vzpomínky na válečnou dobu

„Válka skončila, bylo mi 6 let a o své rodině vím toho velmi málo. Měla jsem tři sourozence, ale ti během války zemřeli. Mám útržkovité vzpomínky na válečnou dobu, jenom to, o čem mluvili dospělí. A ti přestali vždy mluvit, když na blízku byly děti (bydleli jsme totiž v komunálním bytě – 7 rodin a společná kuchyně.) Maminka moc nevyprávěla, ztratila děti, manžela, ale i další příbuzné a blízké.“

„Nastal rok 1945. Všichni tušili, že se blíží konec války, že bude lépe. Blokáda Leningradu skončila a my jsme s maminkou čekaly, že se brzy vrátí otec. Bohužel, měsíc před koncem války přišla smutná zpráva, že padl 8. dubna 1945. Víím, že mojí mamince řekl nějaký jeho spolubojovník, že padl, že měl lehkou smrt, protože ho německý odstřelovač okamžitě zabil, a že byl pochován se všemi poctami. Podobný osud postihl v době 2. světové války nejen nás, ale tisíce dalších rodin,“ vzpomíná na své dětství paní Tatjana a ukazuje mi jedinou fotografii svého otce. „Chtěla bych vědět, kde můj otec zemřel, přála bych si najít jeho hrob, ale dosud byla má snaha bezúspěšná...“

„Zůstali mi v paměti němečtí zajatci, kteří v Leningradu pracovali na odklizení rozvalin na ulicích a ve dvorech. Obyvatelé však vůči nim nepociťovali nenávisť nebo zášť (nevím, zda všichni), ale projevovali spíš lítost, a dokonce jim dávali něco k jídlu z toho mála, co sami měli.“

Poválečný čas

Tatjana začala v roce 1946 chodit do školy. Zehdy to byla desetiletka, kterou ukončila s maturitou v roce 1956. V roce 1959 zemřela její maminka ve věku 54 let, a Tatjana tak zůstala sama. Nesla to velmi těžce a dodnes na to období se smutkem vzpomíná. Po povinné školní docházce absolvovala kurz těsnopisu a pracovala jako stenografka a písařka až do roku 1962, kdy se vdala. Vraťme se však o několik let zpátky.

V roce 1959 se v Moskvě konal Mezinárodní konkurz P. I. Čajkovského, který vyhrál mladý americký klavírní virtuos Harvey Lavan Van Cliburn, který hrál skladby ruského skladatele a klavíristy Sergeje Vasiljeviče Rachmaninova. Jeho vystoupení demonstrovalo univerzálnost

klasické hudby, která v době vrcholící studené války byla pojítkem mezi národy světa.

„Pamatuji si na to dodnes, jako by to bylo včera. Od svých známých, velkých milovníků vážné hudby, jsem se dozvěděla, že už je stanoven přesný termín koncertu a že je třeba obstarat lístky. Nebylo to jednoduché, ale stálí návštěvníci filharmonie, kteří se znali od vidění, měli vypracovaný svůj systém, aby se před zahájením prodeje vstupenek nevytvořila kilometrová fronta – pořadník a hodinové služby. Dva týdny před koncertem se lidé začali scházet před filharmonii, vznikaly skupiny po 25–30 lidech, sestavili seznam a každou hodinu se tito lidé vystřídali, a tím pádem tam nebylo nikdy víc než 50 lidí.

Po jedné takové „službě“ jsme s kamarádkou šly po městě, byla bílá polární noc a všude bylo plno lidí. Najednou nás zastavili nějací cizinci – byli to čeští turisté, mezi nimi i Zdeněk Hečko. Mluvili dobře rusky, a tak jsme si povídali o všem možném. Setkali jsme se i příští den a Zdeněk mě poprosil o adresu. Po menším zaváhání jsem mu ji dala a o pak již odjel do Moskvy a z ní do své vlasti, do Československa.“

A jaký byl koncert? „Lístky jsme dostali, „vzpomíná Tatjana, „koncert byl úžasný, dodnes mám fotografii Harveye Lavana Van Cliburna a on od nás dostal velký portrét jeho oblíbeného ruského skladatele Rachmaninova. Připsala jsem mu tam v angličtině věnování. Úspěch byl ohromný a můj zážitek také. Nedaleko filharmonie je hotel Evropejska, kde byl Van Cliburn ubytován. Po koncertě se lidé před hotelem shromáždili. I když byl unavený, tak vyšel na balkón a pozdravil nás, bylo to velmi dojemné...Lidé ho zahrnuli vším možným od koláčků po různé drobné dárky.“

Život v nové zemi

Tatjana Stulikovova si se Zdeňkem Hečkem dopisovala, po roce se znovu setkali a v roce 1962 měli v Leningradu, v překrásném bývalém paláci, dnes Paláci snoubenců, svatbu. Druhý den však musel Zdeněk odcestovat domů do Bystřice.

„Požádala jsem o vystěhovalecký pas, což nebylo jednoduché a moje vystěhování se neustále protahovalo. Teprve když můj manžel napsal osobní dopis tehdejšímu předsedovi Rady ministrů SSSR N. S. Chruščovovi, kde mimo jiné uvedl, že jeho maminka v Bystřici je vážně nemocná, a že by ještě ráda poznala svou nevěstu, tak se vše urychlilo.“ Paní Tatjana mi ukazuje dopis, který má dodnes uschován.

Do Bystřice nad Olší přijeli společně 7. prosince 1962, jenže maminka Zdeňka Hečka se již Tatjany nedočkala, zemřela v říjnu před jejím příjezdem. „ Na matrice mi přidali nad písmeno t ve jménu háček, takže jsem Tatjana, ale to nevadilo, hlavně, že jsme byli spolu,“ říká s úsměvem. Bydlela s tchánem a manželem v jejich rodinném domku v Bystřici v krásném prostředí Těšínských Beskyd.

V manželství se jim narodily dvě děti, syn Dalibor a dcera Dana, s níž bydlí dodnes. Manžel zemřel 26. 10. 2007 a prožili spolu 45 let šťastného manželství.

Na základní škole v Bystřici nad Olší začala učit 1. září 1963 na II. stupni ruský jazyk a pracovní výchovu, později anglický jazyk. Učila celkem 34 let až do roku 1997. Vzpomíná ráda na svá učitelská léta, na pedagogický sbor ve škole, kdy museli zpočátku pracovat ve stísněných podmínkách. Živě si vybavuje své žáky, celá řada z nich dnes dosáhla významných postavení

ve společnosti, ve vědě i v politice.

Nové hledání mělo úspěch

Tady bychom mohli vyprávění ukončit. Jenže zlom nastal v r. 2014. Tehdy jsem společně s tehdejší starostou obce Bystřice Ladislavem Olšarem zajeli do Prahy a po rozhovoru s I. tajemníkem Ruského velvyslanectví Anatoly Tomnikovem získali nové dokumenty (opis vojenského rozkazu o úmrtí majora Alexandra Ivanoviče Stulikova, mapku s vyznačením místa, kde se svojí jednotkou zahynul a další dokumenty o jeho zařazení v sovětské armádě při osvobození Polska), díky nimž zjistili místo, kde otec paní Tatjany padl. Stalo se to v obci Bluszczów v Polsku, nedaleko Bohumína.

Koncem října 2014 jsme tak společně s paní Tatjanou a Ladislavem Olšarem do této obce zajeli a měli jsme štěstí, že jsme našli pamětníci těchto tragických dnů, paní Annu Gorgosz.

Paní Anně Gorgosz bylo v květnu 1945 sedmáct let a celou událost si dobře pamatovala: „Němci sovětské vojáky postříleli v naší obci už ke konci války, pamatuji si, že jich bylo 33 a jeden důstojník. Tomu byl postaven dřevěný kříž u sochy Jana Nepomuckého. Jenže v roce 1946 byly všechny oběti exhumovány a převezeny do Varšavy na centrální hřbitov.“

Petr Majer, foto Petr Majer a soukromý archiv T. Hečkové

{phocagallery view=category|categoryid=205|limitstart=0|limitcount=0}